

Stök- och blötpaddling

Öja Storm Gathering. Ett namn som förpliktigar. Då kan det knappast handla om stilla plattvattenpaddling, och det gör det inte heller. Vattnen kring Öja, kanske mest känd för fyren Landsort i Stockholms södra skärgård, är på hösten garanterat inte stilla. Men som alltid är det rådande väder och vind som bestämmer hur det ska bli, och den här gången var det ganska lagom.

Men, vad som är lagom stökigt vatten att paddla i för någon är för mycket stök för en annan och för lite för en tredje. Vi talar här om förutsättningar. Är det lugnt och stilla hav finns det inga förutsättningar för att utmana oss i stökiga vattenförhållanden, vi behöver alltså lite rörelse i vattnet för att det ska bli intressant. För att förutsättningarna ska bli intressanta.

”Vi har lite dåligt med förutsättningar” säger Andreas, en av deltagarna, när jag på lördagsmorgonen möter honom på Ankarudden, fastlandet på Torö innanför Öja. Han lagar en

sprucken kajaksits. Han avverkar förmodligen kajaker som vi andra avverkar tacos på fredagar. Det blåser inte mer än 6-8 m/s, men det ska tillta och det har varit sydliga vindar under några dagar vilket är det bästa för att bygga upp dyningar som blir till intressanta förutsättningar när det grundar upp närmare land. Framförallt när dessa dyningar haft lång sträcka på sig att byggas upp, ”fetch” kallas det i surfsammanhang. Om en våg börjar byggas upp utanför Polen, har den vid sydliga vindar sextio mil på sig att utvecklas och växa innan den når fram till grynnan vid Lilla Grässkär, och har då en enorm energi med sig.

▼ Medan Andreas kamraträddar förbereder Rickard bogsering.

▼ Daniel visar botten.

Vitt skum. Det är det vi är ute efter. Och då kan det hända att en kajaksits får ge upp om landkontakten blir för brysk.

Alternativ sjösättning

Pelle och Rickard går igenom planen lite grovt innan vi sjösätter, och alla får varsin inplastad karta över området. Rätt snart sätter leken igång, sjösättning från brant klippa genom att sätta sig i kajaken på land och glida – eller snarare störta sig – i vattnet, och tacka för att man valde en plastkajak för dagen. Många av deltagarna har plastkajaker, med mycket volym i fören och rocker, alltså lite bananform. Plast för att det tål en hel del stryk, volym i fören för att den inte ska dyka när den surfar på en våg,

och rocker för att den ska vara lättmanövrerad där det är trångt.

Alla har torrdräkt och hjälm. Det kommer att vältras en hel del, inte sällan nära klippor. Att någon välter skapar inga höjda ögonbryn, det hör till. Däremot om hen inte kommer upp igen utan måste evakueras, då har vi en situation som måste redas ut innan det blir allvarligt. Att ligga i vattnet inklämd mellan sin kajak och en klippa när vågorna bryter kan sluta illa, snabbt är någon framme för att hjälpa till. Det är tryggheten med att vara ute med erfarna paddlare, många som håller uppsikt över andra och hjälpen är nära till hands. Ekipaget kan bogseras ut från klipporna innan en kamraträddning genomförs.

Vid ett tillfälle hade jag positionerat mig för att försöka få en surf-

bild på Daniel framifrån, vilket förstas är ett riskmoment. Vattnet är turbulent och när han kommer farande mot mig oroväckande fort väljer jag att vältra för att undvika krock. Av nån anledning fungerade inte min roll, efter ett par försök evakuerade jag och började jobba på en självräddning. Den rutinerade Hans noterade snart att jag hade problem i det stökiga vattnet och vips hade han trollat upp mig i kajaken.

Vitt skum lockar

Vi tar sikte på S Klubbarna och de lite tuffare ger sig direkt in i närkamp med elementen i det vita skummet, vi andra avvaktar något för att lite mer stegvis ge oss in i fajten. Någon välter, en

stabil roll är ett krav här. Ett annat krav är att alla ska kunna göra en kamraträddning, även i grov sjö.

Passagerarna är ibland trånga och man får studera sjöhävningen en stund för att lära sig hur vattnet betar sig. Avvakta, läsa förut-sättningarna. Sedan sticka in och hoppas att det var rätt tajming, eller så blir det oplanerad närkontakt med graniten.

Vid en gryna ser vi vitt skum och det är som en magnet för paddlarna. Här är det kajaksurf som gäller, och det bildas ett radband av kajaker som paddlar upp mot vågorna söderut för att positionera sig som vanliga vågsurfare brukar göra. Väntar. På Den Perfekta Vågen. Det är fysiskt rätt ansträngande, själva surfing är då man ska få betalt för ansträngningen men det finns

▲ Vitt skum, som en magnet för paddlarna.

▲ Mats hittar vågen.

▼ Lotsen på Öja.

▲ Strax innan rollen.

▼ Landsorts fyr.

▲ Hans sjösätter Öja-style.

ingen lift som drar en tillbaka till ett nytt försök. Att tumla runt i vitt skum som i en tvättmaskin kostar energi. Men belöningen när man kommer helskinnad ut ur skummet låter inte vänta på sig.

After paddle

Stugorna i Norra hamn där vi bor är just stugor, vare sig mycket mer eller mindre. Men en badtunna efter att ha tumlat runt i sex-gradigt vatten en hel dag, är så mycket mer än bara en badtunna. Det är himmelriket. Det är belöningen efter en dags hårt jobb. Det är som en afterski fast utan liveband. Vi jämför vurpor, återupplever surfen och berättar kajakhistorier med högst tveksam sanningshalt, medan torrdräkterna hänger på tork.

Alla lagar sin egen mat i stugorna men vi samlas i en av de större

och äter tillsammans. Det blir som en foodcourt; pasta bredvid vegogryta bredvid texmex.

Vandringen är målet

Dagen efter är planen att paddla runt den långsmala ön Öja vilket man kan göra på ett par timmar, men ju bättre förutsättningar, desto längre tid tar det. Här är målet ingenting, vandringen är allt. Nere vid Landsorts fyr på sydspetsen av ön är förutsättningarna som bäst, här möter östra sidans lä västsidan där det mycket sällan är lä. En grupp paddlare gör hela varvet runt ön, med lä första halvan och allt annat än lä på vägen tillbaka. En annan grupp undviker till varje pris allt vad lä heter, sjösätter från den drygt meterhögga kajkanten i Norra hamn och går både fram- och tillbakavägen på västsidan. Allt för att finna förutsättningar. ●●